

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000973

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костюк Оксана Миколаївна

2. Oksana M. Kostyuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4924-5140

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 073

Назва наукової спеціальності: Менеджмент

Галузь / галузі знань: управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОП 37436 Менеджмент

Дата захисту: 23-04-2026

Спеціальність за освітою: Облік і аудит

Місце роботи здобувача: Товариство з обмеженою відповідальністю «Пожежне спостереження-Хмельницький»

Код за ЄДРПОУ: 31998828

Місцезнаходження: вул. Камянецька,122, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29018, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12044

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.71.07, 06.81

Тема дисертації:

1. Управління ризиками виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств
2. Risk management of production and economic activities of agricultural enterprises

Реферат:

1. Актуальність дисертаційного дослідження зумовлена зростанням рівня невизначеності функціонування аграрного сектору, посиленням впливу зовнішніх і внутрішніх ризиків, структурними трансформаціями економічного середовища, а також наслідками воєнних дій, що істотно підвищують вразливість виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств. Сучасні аграрні підприємства функціонують у середовищі складного поєднання природно-кліматичних, ринкових, фінансових, логістичних та інституційних факторів, які формують багаторівневу систему ризиків і потребують впровадження комплексних механізмів управління. Відсутність системного підходу до ризик-менеджменту, фрагментарність інструментів оцінювання ризиків, недостатня інтеграція аналітичних методів у процес прийняття управлінських рішень і низький рівень цифровізації управління обумовлюють необхідність наукового обґрунтування сучасних моделей управління ризиками виробничо-господарської діяльності аграрних підприємств. У дослідженні здійснено систематизацію наукових підходів до інтерпретації ризику та невизначеності в системі управління підприємством. Встановлено, що сучасні трактування ризику

еволюціонували від класичних економічних концепцій до комплексних управлінських моделей, які розглядають ризик як невід'ємний елемент стратегічного й операційного менеджменту. Невизначеність визначено як ключову характеристику зовнішнього середовища, що формує потребу переходу від реактивних моделей управління до адаптивних і проактивних підходів. Обґрунтовано, що для аграрного сектору характерна специфічна структура ризиків, яка поєднує природні, виробничі, фінансові, ринкові, інституційні та соціально-економічні компоненти, що взаємодіють між собою та посилюють складність управління. Значну увагу приділено аналізу підходів до управління ризиками суб'єктів аграрного бізнесу, які базуються на інтеграції концепцій enterprise risk management, стратегічного управління, інституційної економіки та резилієнс-менеджменту. Встановлено, що сучасні підходи до ризик-менеджменту передбачають перехід від ізольованого реагування на окремі ризикові події до комплексного управління ризиками як невід'ємної складової системи корпоративного управління. Такий підхід дозволяє забезпечити узгодженість між стратегічними цілями підприємства, його операційною діяльністю та управлінням ресурсами в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Обґрунтовано, що ефективна система управління ризиками має включати інструменти ідентифікації, оцінювання, моніторингу та мінімізації ризиків, інтегровані у процеси стратегічного планування, бюджетування, контролінгу та прийняття управлінських рішень на всіх рівнях організаційної структури. Доведено, що для аграрних підприємств особливого значення набуває адаптивність системи ризик-менеджменту, яка повинна враховувати високу залежність виробничих процесів від природно-кліматичних умов, сезонність виробництва, коливання цін на сировину та продукцію, а також інституційні зміни та воєнні фактори. У цьому контексті інтеграція ризик-аналізу у стратегічне управління сприяє підвищенню здатності підприємств прогнозувати потенційні загрози, формувати сценарії реагування та оптимізувати структуру виробничо-економічної діяльності. Окремо обґрунтовано роль інформаційно-аналітичного забезпечення як ключового елементу сучасного ризик-менеджменту, що забезпечує формування об'єктивної інформаційної бази для прийняття управлінських рішень. Зазначено, що використання цифрових технологій, аналітики даних, систем моніторингу виробничих процесів, дистанційного зондування, геоінформаційних систем і цифрових платформ дозволяє здійснювати оперативну ідентифікацію ризиків, моделювати альтернативні сценарії розвитку подій та оцінювати їхній вплив на економічні результати діяльності підприємства. Впровадження data-driven підходів сприяє підвищенню точності прогнозування, зниженню інформаційної асиметрії та підсиленню превентивного характеру управління ризиками. Підкреслено, що цифровізація ризик-менеджменту створює передумови для переходу до інтегрованих платформ управління, які поєднують фінансові, виробничі та логістичні дані, забезпечуючи системний аналіз ризиків і підвищення ефективності управління виробничо-господарською діяльністю аграрних підприємств. Аналітична частина дослідження присвячена оцінюванню ризикового середовища функціонування господарств корпоративного сектору аграрної економіки. Встановлено, що сучасні умови характеризуються зростанням макроекономічної нестабільності, порушенням логістичних ланцюгів, волатильністю світових аграрних ринків, коливанням цін на ресурси та продукцію, а також трансформацією інституційного регуляторного середовища.

2. The relevance of the dissertation research is due to the increasing level of uncertainty in the functioning of the agricultural sector, the strengthening of the influence of external and internal risks, structural transformations of the economic environment, as well as the consequences of military actions, which significantly increase the vulnerability of production and economic activities of agricultural enterprises. Modern agricultural enterprises operate in an environment of a complex combination of natural and climatic, market, financial, logistical and institutional factors that form a multi-level system of risks and require the implementation of complex management mechanisms. The lack of a systematic approach to risk management, the fragmentation of risk assessment tools, the insufficient integration of analytical methods into the process of making managerial decisions, and the low level of digitalization of management necessitate the scientific substantiation of modern models of risk management of the production and economic activities of agricultural enterprises. The study systematizes scientific approaches to the interpretation of risk and uncertainty in the enterprise management

system. It is established that modern interpretations of risk have evolved from classical economic concepts to complex management models that consider risk as an integral element of strategic and operational management. Uncertainty is defined as a key characteristic of the external environment that forms the need to transition from reactive management models to adaptive and proactive approaches. It is substantiated that the agricultural sector is characterized by a specific risk structure that combines natural, production, financial, market, institutional, and socio-economic components that interact with each other and increase the complexity of management. Considerable attention is paid to the analysis of approaches to risk management of agrarian business entities, which are based on the integration of the concepts of enterprise risk management, strategic management, institutional economics and resilience management. It is established that modern approaches to risk management involve a transition from an isolated response to individual risk events to comprehensive risk management as an integral component of the corporate governance system. This approach allows ensuring consistency between the strategic goals of the enterprise, its operational activities and resource management in an unstable external environment. It is substantiated that an effective risk management system should include tools for identifying, assessing, monitoring and minimizing risks, integrated into the processes of strategic planning, budgeting, controlling and making management decisions at all levels of the organizational structure. It is proven that for agricultural enterprises, the adaptability of the risk management system is of particular importance, which must take into account the high dependence of production processes on natural and climatic conditions, seasonality of production, fluctuations in prices for raw materials and products, as well as institutional changes and military factors. In this context, the integration of risk analysis into strategic management contributes to increasing the ability of enterprises to predict potential threats, form response scenarios and optimize the structure of production and economic activity. The role of information and analytical support as a key element of modern risk management, which ensures the formation of an objective information base for making management decisions, is separately substantiated. It is noted that the use of digital technologies, data analytics, production process monitoring systems, remote sensing, geoinformation systems and digital platforms allows for the prompt identification of risks, modeling alternative scenarios of events and assessing their impact on the economic results of the enterprise. The implementation of data-driven approaches contributes to increasing the accuracy of forecasting, reducing information asymmetry and strengthening the preventive nature of risk management. It is emphasized that the digitalization of risk management creates the prerequisites for the transition to integrated management platforms that combine financial, production and logistics data, ensuring systematic risk analysis and increasing the efficiency of management of production and economic activities of agricultural enterprises. The analytical part of the study is devoted to assessing the risk environment of the functioning of farms in the corporate sector of the agricultural economy. It is established that modern conditions are characterized by increasing macroeconomic instability, disruption of logistics chains, volatility of world agricultural markets, fluctuations in prices for resources and products, as well as the transformation institutional regulatory environment.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Костюк О. М. Організаційні підходи до формування ризик-менеджменту сільськогосподарських підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2022. № 19–20. С. 108–113.
- 2. Костюк О. М. Методичні підходи до класифікації ризиків сільськогосподарських підприємств. Агросвіт. 2022. № 20. С. 59–64.
- 3. Свиноус І. В., Нікітченко С. О., Присяжнюк Н. М., Іванько В. М., Костюк О. М. Управління кліматичними ризиками на основі диверсифікації сільському господарстві в повоєнний період відродження економіки України. Ефективна економіка. 2024. № 6. 17 с.
- 4. Свиноус І. В., Нікітченко С. О., Федорук Н. М., Горновська С. В., Костюк О. М. Формування системи нівелювання впливу кліматичних ризиків на основі диверсифікації виробництва в аграрному секторі. Агросвіт. 2024. № 12. С. 29–34.
- 5. Свиноус І. В., Радько В. І., Присяжнюк Н. М., Іванько В. М., Костюк О. М. Формування системи ризик-менеджменту сільськогосподарських підприємств в повоєнний період. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 12. С. 72–78.
- 6. Khakhula B., Kostyuk O., Lanchenko O., Antonyuk H., Homon O. Innovative tools for risk management of the production activities of agricultural enterprises in an institutional environment. Scientific Horizons. 2024. Vol. 27. No. 2. P. 136–153.
- 7. Yavorska T., Kostyuk O., Kostiuk M., Tsviliy S., Ogloblina V. The determinants of neutralizing the influence of the production risks of agricultural enterprises on the competitiveness of the processing industry. Żywność. Nauka. Technologia. Jakość. 2024. Vol. 31. No. 2 (139). P. 211–239.
- 8. Костюк О. М. Теоретичні основи розуміння поняття «господарський ризик» сільськогосподарських підприємств. Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін : матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 31 жовт. 2024 р.). Полтава : ПДАУ, 2024. С. 135–137.
- 9. Костюк О. Теоретичні підходи до розуміння поняття «ризик». Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 25 берез. 2025 р.). Ч. 2. Полтава: ПДАУ, 2025. С. 175–176.
- 10. Костюк О. М. Теоретичні підходи до управління ризиками сільськогосподарських підприємств. Актуальні проблеми сучасної науки: теоретичні та практичні дослідження молодих учених : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 14–15 квіт. 2025 р.). Полтава: ПДАУ, 2025. С. 382–384.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U104509

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свиноус Іван Вікторович

2. Іван В. Свиноус

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0346-1596

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бурляй Олександр Леонідович

2. Oleksandr L. Burliai

Кваліфікація: к.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3654-0602

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мірзоева Тетяна Володимирівна

2. Tetiana V. Mirzoieva

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0034-6138

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Артимонова Ірина Вікторівна
2. Iryna V. Artimonova

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1054-1356

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гринчук Юлія Сергіївна
2. Yuliia S. Grynychuk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0297-7432

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Паска Ігор Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Паска Ігор Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Артимонова Ірина Вікторівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна